

מטלת מנחה (ממ"ן) 16

הקורס: 20283 - מתמטיקה דיסקרטית

חומר הלימוד למטלה: קומבינטוריקה פרקים 3,4,5

משקל המטלה: 3 נקודות

מספר השאלות: 4

מועד אחרון להגשה: יום ו' 14.12.07

סמסטר: 2008א

אנא שים לב:

מלא בדייקנות את הטופס המלווה לממ"ן בהתאם לדוגמה שלפני המטלות.
העתק את מספר הקורס ומספר המטלה הרשומים לעיל.

שאלה 1 (27 נקודות)

בהמשך לשאלה 4 בממ"ן 15:

בכמה דרכים ניתן לחלק את כל האוכל בין המשפחות, אם כל משפחה חייבת לקבל **משהו** (שיפוד או סטייק אחד לפחות). הדרכה: הכלה והפרדה.

שאלה 2 (27 נקודות)

מצאי כמה מספרים שלמים n , בתחום $1 \leq n \leq 2100$, מקיימים:
 n מתחלק ב-4, ואינו מתחלק באף אחד משלושת המספרים 5, 6, 7.
הדרכה: הכלה והפרדה.

שאלה 3 (36 נקודות)

תהי $f: A \rightarrow A$ ותהי $x \in A$. אם $f(x) = x$ אומרים ש- x היא נקודת שבת של f .
דוגמא: הנקודות $x=0$, $x=1$ הן נקודות שבת של הפונקציה $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x^2$,
ואלו הן נקודות השבת היחידות של פונקציה זו.

(המשך השאלה בעמוד הבא)

(המשך שאלה 3)

כעת תהי A קבוצה סופית בת n איברים. נתבונן בתמורות של A , כלומר פונקציות חח"ע של A על A . כידוע קיימות $n!$ תמורות של A . לחלק מהתמורות הללו אין נקודות שבת כלל: תמורות כאלה נקראות "אי-סדר מלא". נסמן את מספר התמורות האלה $\psi(n)$.

$$\text{מהספר, סעיף 4.2.1: } \psi(n) = n! \sum_{i=0}^n \frac{(-1)^i}{i!}.$$

לעומת זאת, יש תמורה אחת ויחידה מעל A שיש לה n נקודות שבת: פונקצית הזהות.

עבור $0 \leq k \leq n$, יהי $s(n, k)$ מספר התמורות מעל קבוצה בת n איברים, שלכל אחת מהן בדיוק k נקודות שבת. למשל מהאמור: $s(n, 0) = \psi(n)$, $s(n, n) = 1$.
לכל n , $s(n, n-1) = 0$ (מדוע?).

א. השלם את הנוסחה הבאה ונמק: $s(n, k) = (?) \cdot \psi(n-k)$.

ב. (טענת עזר כללית) תהי g פונקציה כלשהי. הוכח על-ידי החלפת משתנה סכימה כי

$$\sum_{k=0}^n g(n-k) \binom{n}{k} = \sum_{k=0}^n g(k) \binom{n}{k}$$

ג. נמיין את כל התמורות מעל A לפי מספר נקודות השבת שלהן, ונסכם את מספר התמורות מכל סוג. בסה"כ נקבל את מספר כל התמורות מעל A , כלומר $n!$.
רישמו שוויון זה, כשאתם נעזרים בסעיפים הקודמים, בשלב כלשהו הציבו את הביטוי המפורש

$$\text{עבור } \psi: \text{ קבלו מכך זהות, שלאחר צמצום היא מהצורה: } 1 = \sum_{k=0}^n \sum_{i=0}^k ? ?$$

ד. בידקו את הזהות שקיבלתם עבור המקרה $n=3$.

בפורום הקורס יהיה דיון נוסף בעקבות שאלה זו, בשאלה מהו המספר הממוצע של נקודות שבת של תמורה. התשובה מפתיעה!

שאלה 4 (10 נקודות)

נסח את פתרון שאלה 3 בממ"ן 12 בעזרת עקרון שובך היונים.